

PARŠAVEDŽIŲ REPRODUKČINIŲ ORGANŲ KITIMAS LYTINIO CIKLO METU

Birutė Karvelienė, Vita Riškevičienė

Lietuvos Veterinarijos Akademija, Užkrečiamųjų ligų katedra, Tilžės g. 18, Kaunas; tel. 36 33 18;

el. paštas: birutek@lva.lt

Lietuvos Veterinarijos Akademija, Užkrečiamųjų ligų katedra, Tilžės g. 18, Kaunas; tel. 36 33 18;

el. paštas: vitarisk@lva.lt

Santrauka. Mūsų darbo tikslas buvo įvertinti paršavedžių, brokuotų dėl reprodukcijos sutrikimo, lytinius organus, kiaušidžių funkcinę būklę bei lytinio ciklo stadiją. Tam tikslui buvo paskerstos 3 - 4 paršingumų 60 sutrikusio reprodukcijos ciklo LBxDL ir DLxDL kiaulių.

Įvertinus paskerstų paršavedžių lytinius organus nustatyta, kad 80 proc. brokuotų kiaulių kiaušidės buvo cikliškai aktyvios, o anestrus stadija nustatyta 20 proc. kiaulių. Anestrinių kiaulių kiaušidės buvo neaktyvios, mažos, kietos, jose nerasta geltonųjų kūnų, o folikulai buvo labai maži (<4 mm) arba visiškai neišsiskyrė iš jungiamuoju audiniu peraugusių kiaušidžių paviršiaus. Mūsų tyrimais 3,33 proc. visų brokuotų kiaulių nustatytos abiejų kiaušidžių daugybinės folikulinės cistos. Mažiausiai sverianti gimda nustatyta kiaulių buvusių anestrus būklės, o daugiausiai - vėlyvojo porujo stadijoje buvusioms paršavedėms - atitinkamai 609,27 g ir 1457,48 g. Anestrinių kiaulių gimdos kaklelio konsistencija buvo minkšta (0 - 2 balai). Ciklinių kiaulių gimdos kaklelio konsistencija priklausė nuo lytinio ciklo stadijos, kiaušidžių svorio ir geltonųjų kūnų kiekio ($p \leq 0,001$). Kiečiausios konsistencijos kaklelis nustatytas estrus stadijoje (5 balai), o minkščiausias - porujo stadijoje buvusioms paršavedėms.

Įvertinus paskerstų brokuotų dėl nepasireiškios rujos kiaulių tarpe (I gr.) 63 proc. paršavedžių kiaušidės buvo cikliškai aktyvios, o rujojusių, séklintų keletą kartų, bet neapsivaisinusių paršavedžių tarpe (II gr.) - kiaušidės buvo aktyvios net 93,94 proc. kiaulių. Neaktyvias kiaušides nustatėme atitinkamai 37 proc. I gr. ir 6,06 proc. II gr. kiaulių.

Ruojusių, séklintų keletą kartų, bet neapsivaisinusių paršavedžių tarpe 14 kiaulių (42 proc.) buvo ankstyvojo porujo stadijoje, kai tuo tarpu rujos požymių nerodžiusioms paršavedėms šios stadijos nenustatėme. Tik dvi kiaušės anestrus būklėje buvo II gr., kai tuo tarpu I gr. anestrinių kiaulių buvo 5 kartus daugiau.

Tyrimais įrodėme, kad sutrikusios reprodukcijos kiaulių poskerdiminis lytinių organų įvertinimas bei gimdos kaklelio palpacija yra efektyvūs nustatant kiaulių lytinio ciklo stadiją ir svarbūs kiaulių reprodukcijos sutrikimų diagnostiniai metodai.

Raktažodžiai: sutrikusi reprodukcija, gimda, lytinis ciklas, anestrus, paršavedė.